

σιέστερα περίχωρα, και διαπλεύσωμεν τὴν λίμνην. Ἐν τῷ μεταξύ δὲ σκαμμάτων και εὐφυολογιῶν ἠγόρασα τὸ μέχρι Λουζέρνης (Luzern) εἰσιτηρίον μου και ἐπεριμένομεν τὸν θυρωρὸν τοῦ ξενοδοχείου, ὅστις εἶχεν ἀντάλλαξιν νὰ κομίσῃ εἰς τὸν σταθμὸν τὰς ἀποσκευάς μου. Ἄλλ' ὁ θυρωρὸς οὐδαμῶς ἐφαίνετο και ἡ ὥρα ἐπροχώρει, ἡ δὲ ἀμαξοστοιχία ἦν ἐκεῖ ὑπὸ ἀτμῶν ἐτοιμὴ πρὸς ἀναχώρησιν. Ἡ ἀνησυχία ἤρχισε νὰ τρέπη εἰς φυγὴν τὴν πρωϊνὴν ἡμῶν εὐθυμίαν, διότι ἂν μὴ ἀνεχώρουν δι' ἐκείνης τῆς ἀμαξοστοιχίας, τὸ μὲν ἐκδοθὲν εἰσιτηρίον ἔχανε πᾶσαν ἰσχὺν και ἀξίαν, ἐγὼ δὲ μόλις τῇ ἐπιούσῃ ἠδύναμην πάλιν ν' ἀναχωρήσω ἐγκαίρως εἰς Λουζέρνην και δυνήθω νὰ χρησιμοποιοῦμαι τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας εἰς ἐπίσκεψιν τῆς πόλεως. Καὶ ἐπὶ τέλους, τὸ κάτω, κάτω, τὸ ζήτημα ἔθιγεν ἀκριβῶς τὴν εὐαίσθητον χορδὴν τὴν ὑπαγορεύσασαν τὴν ἀναχώρησιν.

Ἐν τῇ κρίσιμῳ στιγμῇ συνεκροτήθη συμβούλιον και ἀπεφασίσθη, ὅπως ἐγὼ μὲν εἰσέλθω εἰς τὴν περιμένουσαν ἀμαξοστοιχίαν, ὁ δὲ φίλος μου, διανοίξας τὰς λίαν εὐμεγέθη σκέλη του, ἐρωτήσῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον περὶ τῆς τύχης τῶν ἀποσκευῶν μου. Ἐν πάσῃ περιπτώσει θ' ἀνεχώρουν και ἄνευ αὐτῶν, ὁ δὲ ἀγαθὸς σύντροφος ἀνέλαβε νὰ μοὶ τὰς ἀποστείλῃ ἐντὸς τῆς ἡμέρας.

Ὁ σιδηροδρόμος ὀλίγιστα ἀκόμη λεπτὰ ἐχρειάζεται διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ, ὅτε ἐφθασεν ἀσθμαίνων ὁ καλὸς φίλος και μοὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ θυρωρὸς τοῦ ξενοδοχείου παρέδωκε τὰς ἀποσκευάς εἰς τὸν θυρωρὸν τῆς αἰθούσης τῆς β' θέσεως. Τρέχομεν πρὸς ἐκεῖνον και οἱ δύο και τέλος μετ' ἀναζητήσεως νευρικῆς ἠλεκτρικῆς ταχύτητος ἀνακαλύπτω τοὺς πιστοὺς τοῦ ταξειδίου μου συντρόφους ὑπὸ κάθισμά τι.

Ἄλλ' ὁ κῶδων τοῦ σιδηροδρόμου ἤχει τὸ τρίτον τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ, και ἐγὼ . . . μόλις προφθάνω ν' ἀναβῶ εἰς τὴν πρώτην τυχούσαν σιδηροδρομικὴν ἀμαξάν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ φίλου μου, ὅστις ἐπήδησε πάλιν ἐξῶ, ἐνῶ πλέον ἡ ἀμαξοστοιχία εἶχεν ἐκκινήσει. Ἀπεχωρίσθη αὐτοῦ ὑπὸ τὸσον ἀτμηλάτους περιστάσεις, ὥστε σήμερον ἔτι παραμένει μοι αἰνίγμα, πῶς ἐγὼ μὲν κατώρθωσα ν' ἀναχωρήσω μετὰ τῶν ἀποσκευῶν μου, ἐκεῖνος δὲ νὰ μὴ μὲ συνοδεύσῃ ἀκουσίως μέχρι Λουζέρνης!

P.

Ὁ Ἀριστιππος, ὑβρίζομενος ὑπὸ τινος, ἐπετάχυνε τὸ βῆμά του εἰς φυγὴν.

— Διατί φεύγεις; τῷ ἐφώναξεν ὁ ἄλλος.

— Διότι σὺ μὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα, ἀπεκρίθη, νὰ μὲ ὑβρίξῃς, ἐγὼ δὲ νὰ μὴ ἀκούω τὰς ὕβρεις.

Η ΜΥΟΣΩΤΙΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τῷ 1803, ἐν τῷ 12ῳ συντάγματι τοῦ γαλλικοῦ πεζικοῦ, τὸ ὅποιον ἐφρούρει τότε ἐν Στρασβούργῳ, ὑπῆρχεν ἐπιλοχίας ὀνομαζόμενος Πέτρος Πιτοῦ, ἐκ Μορβάν. Ὁ Πέτρος ἦτο γενναῖος καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως. ἦτο πρῶτος πάντοτε και τελευταῖος εἰς τὸ πῦρ, ἐθεωρεῖτο δὲ πάντοτε ὡς ἀγαπῶν δύο μόνον πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ὁσμὴν τῆς πυριτίδος και τὸν συριγμὸν τῶν σφαιρῶν.

Ἡμέραν τινὰ ὁ Πέτρος ἐζήτησε δι' ἐπιστολῆς παρὰ τοῦ συνταγματάρχου αὐτοῦ ἄδειαν ἀπουσίας ὅπως νοσηλεύσῃ τὴν βαρέως ἀσθενοῦσαν γηραιάν μητέρα του. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ προσέθετεν, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὀδοποικοντούτης και παραλυτικός, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἠδύνατον νὰ παράσχη συνδρομὴν πρὸς τὴν δυστυχῆ γραιάν. Ὑπέσχετο δὲ νὰ ἐπανεῖλθῃ ἅμα ὡς ἡ μήτηρ του ἀνελάμβανεν ἐκ τῆς ἀσθενείας αὐτῆς.

Ἄλλ' ὁ συνταγματάρχης ἀπήντησε πρὸς τὸν Πέτρον ὅτι, ἐπειδὴ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιεμένετο ἡ διαταγὴ ὅπως τὸ συντάγμα ἐκκινήσῃ πρὸς πόλεμον, οὐδεμίαν ὑπῆρχεν ἐλπίς νὰ τῷ δοθῇ ἄδεια.

Ὁ Πέτρος ὑπέμεινε ἀγογγύστως.

Παρήλθον δεκαπέντε ἡμέραι, δευτέρα δὲ ἐπιστολὴ ἐστάλη πρὸς τὸν συνταγματάρχην.

Διὰ ταύτης ὁ Πέτρος ἀνήγγελλε τῷ προϊστάμενῳ αὐτοῦ, ὅτι ἡ μήτηρ του εἶχεν ἀποθάνει μετὰ τῆς λύπης ὅτι δὲν εἶδε τὸν υἱὸν τῆς παρ' αὐτῆ, ἐνῶ ἐπεθύμει, ὡς μήτηρ καλὴ και φιλόστοργος, νὰ τὸν εὐχηθῆ διὰ τελευταίαν φοράν. Ὁ Πέτρος και τὴν φοράν ταύτην ἐζήτηε ἄδειαν ἀπουσίας ἑνὸς μηνός, ἔλεγε δὲ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ γνωστοποιήσῃ τὸν λόγον, δι' ὃν ἠναγκαζέτο νὰ ζητήσῃ τὴν ἄδειαν ταύτην ἦτο οἰκογενειακὸν μυστικόν. . . Ἰκέτευε δ' ἐπιμῶνας τὸν συνταγματάρχην του νὰ μὴ τῷ ἀρνήθῃ τὴν χάριν ταύτην.

Ἀλλὰ και ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ τοῦ Πέτρον ἔσχε τὴν τύχην τῆς πρώτης. Μόνον ὁ λοχαγὸς τοῦ δυστυχῆ στρατιώτου εἶπεν αὐτῷ:

— Πέτρε, ὁ συνταγματάρχης ἔλαβε τὴν ἐπιστολήν σου. Ἐλυπήθη διὰ τὸν θάνατον τῆς γηραιᾶς μητρός σου, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ σοὶ δώσῃ τὴν ἄδειαν τὴν ὅποιαν ζητεῖς, διότι αὐριοὺν τὸ συντάγμα ἀναχωρεῖ ἐκ Στρασβούργου.

— Ἄ! τὸ συντάγμα ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ Στρασβούργον; και ποῦ πηγαίνει, σὰς παρακαλῶ;

— Εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ὁ ἀ ἐπισκεφθῶμεν τὴν Βιέννην, γενναῖέ μου Πέτρε. Ὁ ἀ κτυπηθῶμεν μετὰ τοὺς Αὐστριακοὺς. . . τοῦτο δὲ σ' εὐχαριστεῖ, δὲν ἔχει οὕτω;

Ὁ Πέτρος οὐδὲν ἀπήντησεν· ἐφαίνετο βεβουλισμένος εἰς βαθείας σκέψεις. Ὁ λοχαγὸς τὸν ἔ-

λαβεν ἐκ τῆς χειρός, σείων δὲ σφοδρῶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τῷ εἶπεν :

— Ὁμίλει λοιπόν, Πέτρε· μήπως σήμερον εἶσαι κωφός; Σοὶ ἀναγγέλλω ὅτι ἐντὸς ὀκτώ ἡμερῶν θὰ λάβῃς τὴν εὐτυχίαν νὰ κτυπηθῆς μετὸς Αὐστριακοῦ, καὶ δὲν μ' εὐχαριστεῖς διὰ τὴν καλὴν εἰδήσιν; Φαίνεται μάλιστα ὅτι δὲν με ἀκούεις;

— Μάλιστα, λοχαγέ μου, πολὺ καλὰ σὰς ἐνόησα καὶ σὰς εὐχαριστῶ πολὺ διὰ τὴν εἰδησίαν σας· τὴν εὐρίσκω ἐξαίρετον.

— Ἐχει καλῶς.

— Λοιπόν, λοχαγέ μου, δὲν ὑπάρχει μέσον νὰ λάβω αὐτὴν τὴν ἄδειαν;

— Ἄλλ' εἶσαι τρελλός; Ζητεῖς ἄδειαν... τὴν παραμονὴν πολέμου... Εἰς τοιαύτας στιγμὰς δὲν δίδονται ἄδειαι!

— Ἐχετε δίκαιον!... Οὔτε ζητοῦνται... διότι τοιουτοτρόπως θὰ ἐφαίνετό τις ἀνανδρός... λοιπόν, δὲν ζητῶ ἄδειαν ἀπουσίας.

— Καὶ κάμνεις καλὰ.

Τὴν ἐπιούσαν τὸ 12^{ον} σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ εἰσήρχετο εἰς Γερμανίαν.

Μετὰ τρεῖς μῆνας, ἐνῶ τὸ 12^{ον} σύνταγμα, ἀφθόνους ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ Βάγραμ δρέψαν δάφνας, εἰσήρχετο θριαμβευτικῶς εἰς Στρασβούργον, χωροφύλακες ἐπανέφερον τὸν Πέτρον εἰς τὸ σύνταγμα αὐτοῦ.

Πάραυτα συνέρχεται τὸ στρατοδικεῖον, ὃ δὲ Πέτρος κατηγορεῖται ὡς λιποτακτής· καθ' ὃν χρόνον τὸ σύνταγμα τοῦ ἐπρόκειτο νὰ συγκρουσθῆ μετὰ τοῦ ἐχθροῦ.

Τὸ στρατοδικεῖον τοῦτο παρουσίασε θέαμα παράδοξον. Ὁ κατηγορὸς ἀνεγίνωσκε τὰ ἐξῆς:

« Πέτρε Πιτοᾶ, σύ, εἰς τῶν γενναιοτέρων στρατιωτῶν, σύ, τοῦ ὁποίου τὸ στήθος κοσμεῖ τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, σύ, ὅστις οὐδέποτε ἐτιμωρήθης οὔτε ἐπεπλήχθης ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων σου, ἀφῆκες τὸ σύνταγμα σου, τοῦτο δὲ σχεδὸν τὴν προτεραιάν τῆς μάχης ἄνευ ἰσχυροῦ λόγου. Τὸ στρατοδικεῖον ζητεῖ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τοῦτον, διότι θὰ θεώσῃ εὐτυχίαν του ἂν ἠδύνατο, ἂν ὄχι νὰ σὲ ἀθώωσῃ — τὸ ὁποῖον οὔτε ὀφείλει οὔτε θέλει νὰ πράξῃ — ἀλλὰ τοῦλάχιστον νὰ σὲ συστήσῃ εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

Εἰς ταῦτα ὁ κατηγορούμενος ἀπήντα· «— Ἐλειποτάκτησα ἄνευ λόγου, ἄνευ αἰτίας, καὶ δὲν μετανῶ. Ἄν ἠδύναμην νὰ τὸ πράξω καὶ πάλιν, θὰ τὸ ἐπραττον. Εἰμί ἄξιος θανάτου· καταδικάσατέ με! »

Εἶτα ἐλθόντες οἱ μάρτυρες εἶπον:

« — Ὁ Πέτρος Πιτοᾶ ἐλειποτάκτησε, τὸ εἰξυρόμεν, ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύομεν. »

Ἄλλοι εἶπον:

« — Ὁ Πέτρος Πιτοᾶ ἐτρελλάθη: τὸ στρα-

» τοδικεῖον δὲν δύναται νὰ καταδικάσῃ ἓνα τρελλόν. Πρέπει ἀντὶ νὰ τὸν καταδικάσῃ εἰς θάνατον νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ φρενοκομεῖον. »

Μικροῦ δεῖν νὰ γείνη παραδεκτὴ ἡ τελευταία αὕτη γνώμη, διότι πάντα τὰ μέλη τοῦ στρατοδικείου ἐχαρακτήριζον τὴν λιποταξίαν τοῦ Πέτρου Πιτοᾶ ὡς πράξιν ἀκατανόητον. Ἐν τούτοις ὁ κατηγορούμενος ἐφάνη τοσοῦτον ἀπλοῦς, τοσοῦτον λογικὸς ἐν τῇ ἐπιμονῇ αὐτοῦ ὅπως τὸν καταδικάσωσι, μετὰ τοσαύτης τολμηρᾶς εἰλικρινείας ἀνεκῆρυξε τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ, ἐπαναλαμβάναν ἀδιαλείπτως ὅτι δὲν μετεμελεῖτο, ὥστε δὲν ὑπῆρχε τρόπος νὰ καταφυγῶσιν εἰς ἐπιείκειαν. Ὅθεν ἀπηγγέλη ἡ εἰς θάνατον καταδικη.

Ὅταν ἀνέγνωσαν πρὸς τὸν Πέτρον τὴν θανατικὴν ἀπόφασιν οὐδὲ ἂν συναφροῦώθη. Τὸν παρεκίνησαν ἐπιμόνως νὰ ζητήσῃ χάριν ἄλλ' ἠρήθη.

Ἐπειδὴ δὲ πάντες ἐμάντευον ὅτι ἐν τούτῳ ὑπῆρχε παράδοξον μυστήριον, ἀπεφασίσθη ν' ἀναβληθῆ ἡ τοῦ Πέτρου θανάτωσις. Ὁ κατάδικος ὠδηγήθη καὶ πάλιν εἰς τὴν στρατιωτικὴν φυλακὴν, τῷ ἀνήγγειλαν δ' ὅτι, συνεπεῖρα ὅλων ἰδικιτέρας εὐνοίας, τῷ παρεχωροῦντο ἐβδομήκοντα δύο ὥραι ὅπως ζητήσῃ χάριν· ἀλλ' ὁ Πέτρος ἀνέστειλε τοὺς ὤμους καὶ δὲν ἀπήντησε.

Τὴν ἐπιούσαν ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ θανάτωσις, ἀλλὰ περὶ τὸ μεσονύκτιον ἠνοιχθῆ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς τοῦ Πέτρου, εἰς ὑπαξιωματικὸς προῦχώρησε μέχρι τῆς κλίνης ἐφ' ἧς ἐκοιμάτο ὁ κατάδικος, ἀφοῦ δὲ παρετήρησεν αὐτὸν ἐπ' ὀλίγον τὸν ἐξύπνισεν. Ὁ Πέτρος ἠνέφξε τοὺς ὀφθαλμούς, παρατηρῶν δὲ περὶ αὐτὸν εἶπε:

— Ἄ! ἔφθασε λοιπόν ἡ ὥρα;... Τέλος!...

— Ὅχι, Πέτρε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπαξιωματικὸς, δὲν ἔφθασεν ἀκόμη ἡ ὥρα, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰ σημάνῃ.

— Καὶ τί με θέλεις;

— Πέτρε, δὲν με γνωρίζεις, ἀλλ' ἐγὼ σὲ γνωρίζω. Σὲ εἶδον εἰς Αὐστρλιτς ἐνθα ἐπολέμησες γενναίως. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, Πέτρε, διατρέφω πρὸς σὲ ζωντανὴν καὶ εἰλικρινῆ ὑπόληψιν. Ἀρεχθεὶς χθὲς εἰς Στρασβούργον, ἐπληροφορήθην τὸ ἔγκλημα καὶ τὴν καταδικην σου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ δεσμοφύλαξ εἶνε συγγενῆς μου, μοι ἐπέτρεψε νὰ ἔλθω καὶ νὰ σοὶ εἶπω. Πέτρε, ὁ μέλλων ν' ἀποθάνῃ λυπεῖται πολλάκις, διότι δὲν ἔχει πλησίον του ἓνα φίλον πρὸς τὸν ὁποῖον νὰ δύναται ν' ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν του καὶ νὰ τῷ ἀναθέσῃ ἱερὸν τι καθῆκον ὅπως ἐκπληρώσῃ... Πέτρε, ἂν συγκατατίθῃσαι, θὰ εἶμαι αὐτὸς ὁ φίλος...

— Εὐχαριστῶ, σύντροφε, ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος διὰ βραχείας φωνῆς.

— Δὲν ἔχεις νὰ μοὶ εἶπῃς τίποτε;

— Τίποτε.

— Πῶς! οὐδ' ἓνα κἄν ἀποχαιρετισμὸν διὰ τὴν μνηστὴν σου, διὰ τὴν ἀδελφὴν σου;

— Οὔτε μνηστὴν εἶχον ποτὲ οὔτε ἀδελφὴν.

— Διὰ τὸν πατέρα σου;

— Δὲν ἔχω πλέον πατέρα. Ἀπέθανε πρὸ δύο μηνῶν εἰς τὰς ἀγκάλας μου.

— Διὰ τὴν μητέρα σου;...

— Διὰ τὴν μητέρα μου;... εἶπεν ὁ Πέτρος μετὰ φωνῆς βαθέως ἠλλοιωμένης, διὰ τὴν μητέρα μου!... Ἄχ! σύντροφε, μὴ προφέρεις αὐτὸ τὸ ὄνομα, διότι ὁσάκις τὸ ἀκούω, καὶ ὁσάκις τὸ προσφέρω κατὰ διάνοιαν, συγκινουῦμαι ὡς παιδίον. Καὶ κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην νομίζω ὅτι, ἂν ὠμίλουν περὶ τῆς μητρὸς μου...

— Καὶ λοιπόν!

— Θὰ ἔκλαιον... Καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν πρέπει νὰ κλαίῃ! Νὰ κλαύσω, ἐξηκολούθησε παραφερόμενος, νὰ κλαύσω ὅταν ἔχω πλέον ὀλίγας μόνον ὥρας νὰ ζήσω, τοῦτο θ' ἀπεδεικνύει ὅτι εἶμαι ἀνανδρός!

— Εἶσαι πάρα πολὺ αὐστηρὸς, σύντροφε. Νομίζω, δόξα τῷ Θεῷ, ὅτι ἔχω τόσην καρδίαν ὁσὴν καὶ πᾶς ἄλλος, καὶ ἐν τούτοις θὰ ἔκλαιον χωρὶς ἐντροπὴν ὁμιλῶν διὰ τὴν μητέρα μου.

— Ἀλήθεια! εἶπεν ὁ Πέτρος λαμβάνων μετὰ ζωηρότητος τὴν χεῖρα τοῦ ὑπαξιωματικοῦ. Εἶσαι ἀνὴρ, εἶσαι στρατιώτης, καὶ δὲν θὰ ἠρρυθρίας νὰ κλαύσης;

— Ἀναλογιζόμενος τὴν μητέρα μου;... ὄχι βεβαίως. Εἶνε τόσον καλὴ, μὲ ἀγαπᾷ τόσον, καὶ ἐγὼ τόσον τὴν ἀγαπῶ!

— Σὲ ἀγαπᾷ; τὴν ἀγαπᾷ;... ὦ! τότε, θὰ σοὶ εἶπω τὰ πάντα· ἡ ψυχὴ μου εἶνε πλήρης καὶ πρέπει ν' ἀνακουφισθῶ, ὅσον δὲ παραδόξα καὶ ἂν σοὶ φανοῦν τὰ αἰσθημάτά μου, εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ γελάσης δι' αὐτά. Ἀκουσόν με, λοιπόν, διότι ὅτι πρὸ ὀλίγου ἔλεγες εἶνε ἀληθές· ὅταν τις πρόκηται ν' ἀποθάνῃ, εἶνε εὐτυχὴς ἔχων φίλον πρὸς τὸν ὁποῖον ν' ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν του... Δὲν εἶνε ἀληθές ὅτι θέλεις νὰ μὲ ἀκούσης; Δὲν εἶνε ἀληθές ὅτι δὲν θὰ γελάσης δι' ἐμέ;

— Σὲ ἀκούω, Πέτρε... Ὁ μέλλων ν' ἀποθάνῃ διεγείρει πάντοτε συμπάθειαν.

— Μάθε λοιπόν ὅτι, ἀφ' οὗτου ἐγεννήθην, ἐν μόνον πρόσωπον ἠγάπησα, τὴν μητέρα μου!... Τὴν ἠγάπησα δὲ ὡς δὲν ἀγαποῦν πάντοτε, μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου. Ὅταν ἦμιον μικρὸς, ἀνεγίνωσκον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, καθὼς καὶ ἐκείνη ἀνεγίνωσκεν εἰς τοὺς ἰδικούς μου. Διὰ τὴν καρδίαν μου ἡ μήτηρ μου ἦτο ἐγὼ· διὰ τὴν καρδίαν της ἐγὼ ἦμιον ἐκείνη. Οὔτε ἐρωμένην ἀπέκτετσα ποτὲ οὔτε φίλους. Ἡ μήτηρ μου μοὶ ἦτο τὸ πᾶν.

Ὅταν μὲ προσεκάλεσαν εἰς τὸν στρατόν, ὅταν μοὶ εἶπον ὅτι ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσω, κατελήφθην

ὑπὸ μεγάλης ἀπελπισίας καὶ ἐκήρυξα ὅτι, καὶ ἂν ἀκόμη μετεχειρίζοντο τὴν βίαν, δὲν θὰ μὲ ἀπεχώριζον ἀπὸ τῆς μητρὸς μου ζῶντα. Ἄλλ' ἡ ἀγία καὶ γενναία ἐκείνη γυνὴ μὲ ἓνα λόγον μετέβαλε τὴν ἀπόφασίν μου.

« — Πέτρε, πρέπει νὰ ἀναχωρήσης, μοὶ εἶπε, τὸ θέλω ».

Ἐγρονπέτησα καὶ τῇ εἶπον:

« — Μῆτέρ μου, θ' ἀναχωρήσω ».

« — Πέτρε, προσέθηκεν, ὑπήρξες καλὸς υἱὸς καὶ εὐχαριστῶ δι' αὐτὸ τὸν Θεόν· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ δὲν ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ μόνον υἱικὰ καθήκοντα. Πᾶς πολίτης ὀφείλει τὴν ζωὴν του εἰς τὴν πατρίδα του· ἡ πατρίς σου σὲ προσκαλεῖ· ὑπάκουσον! Θὰ γείνης στρατιώτης· ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ ζωὴ σου δὲν σοὶ ἀνήκει πλέον, ἀνήκει εἰς τὴν πατρίδα. Ἄν τὰ συμφέροντά της ἀπαιτοῦν τὴν ζωὴν σου, μὴ τὴν φειδωλευθῆς. Ἄν ὁ Θεὸς θελήσῃ ν' ἀποθάνῃς πρὸ ἐμοῦ, θὰ σὲ κλαύσω ἐξ ὅλης ψυχῆς ἀλλὰ θὰ εἶπῶ:— Ὁ Θεὸς μοῦ τὸν ἔδωκε καὶ ὁ Θεὸς μοῦ τὸν ἐπῆρεν. Εὐλογημένοι ἔστω τὸ ἅγιον του ὄνομα! Ἀναχώρησον λοιπόν, καὶ ἂν μὲ ἀγαπᾷς, ἐκτέλεσον τὸ καθήκόν σου! »

ὦ! ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τοὺς λόγους τῆς ἀγίας ἐκείνης γυναικός. « Ἐκτέλεσον τὸ καθήκόν σου! » εἶχεν εἶπει, ἀλλ' ὁ στρατιώτης ἔχει καθήκον νὰ ὑπακούῃ παντοῦ καὶ πάντοτε· παντοῦ καὶ πάντοτε ὑπήκουσα. Καθῆκον ἐπίσης ἔχει ὁ στρατιώτης νὰ προβαίῃ κατ' εὐθείαν ἐνώπιόν του, ἐν τῷ μέσῳ τῶν κινδύνων χωρὶς νὰ δισταῖ, χωρὶς νὰ σκέπτεται. Οἱ βλέποντές με βαδίζοντα τοιούτοτρόπως πρὸ τῶν σφαιρῶν ἔλεγον:

« — Ἰδοὺ εἰς γενναίος! »

Ἐπρεπε μᾶλλον νὰ λέγωσιν:

« — Ἰδοὺ εἰς ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ πολὺ τὴν μητέρα του! »

Ἡμέραν τινὰ ἔλαβον μίαν ἐπιστολὴν πληροφοροῦσάν με ὅτε ἡ φιλότατη μήτηρ μου ἦτο ἀσθεθής! Ἡθῆλθησα νὰ ὑπάγω καὶ νὰ τὴν ἴδω. Ἐζήτησα ἄδειαν ἀπουσίας ἀλλὰ δὲν μοὶ τὴν ἔδωκαν. Ἐνεθυμήθην τοὺς τελευταίους αὐτῆς λόγους;

« — Ἄν μὲ ἀγαπᾷς, ἐκτέλεσον τὸ καθήκόν σου. »

Καὶ ὑπέμεινα. Μετ' ὀλίγον ἐπληροφόρηθην ὅτι ἀπέθανεν... ὦ! τότε ἔχασα τὸν νοῦν. Ἄντι πάσης θυσίας καὶ μετ' ὅλα τὰ προσκλήματα ἠθέληλον νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου. Πόθεν μοὶ προήρχετο ἡ τοσοῦτῳ ζωηρά, ἡ τοσοῦτῳ ἐπιτακτικὴ ἐπιθυμία αὐτὴ νὰ ἐπαίδω τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχεν ἀποθάνῃ ἡ μήτηρ μου; Θὰ σοὶ τὸ ὁμολογήσω, καὶ ἐπειδὴ ἔχεις καὶ σὺ μητέρα, ἐπειδὴ τὴν ἀγαπᾷς, θὰ μ' ἐνοήσης...

Ἡμεῖς οἱ χωρικοὶ τοῦ Μορβᾶν εἴμεθα ἀπλοῖοι καὶ εὐπίττοι· οὔτε ἐπιστήμονες οὔτε πεπειδευμένοι εἴμεθα, καθὼς εἰς τὰς πόλεις, ἀλλ'

ἔχομεν τὰς πεποιθήσεις μας, τὰς ὁποίας οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ὀνομάζουσι προλήψεις. Ἄλλὰ τί μὲ ἐνδιαφέρει ἡ λέξις; Προλήψεις ἢ πεποιθήσεις τὰς ἔχομεν, θὰ εἶνε δὲ πολὺ ἐπιτήδειος ὅστις δυνήτῃ νὰ μᾶς τὰς ἀποσπάσῃ. Λοιπὸν, κατὰ τινὰ τῶν κυριωτέρων πεποιθήσεών μας, ὅστις δρέψῃ τὸ πρῶτον ἄνθος, τὸ ὁποῖον θ' ἀνοίξῃ ἐπὶ τοῦ χώματος ἐνὸς τάφου, εἶνε βέβαιος ὅτι ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσῃ τὸν νεκρὸν οὔτε θὰ λησμονηθῇ ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ πεποιθήσις αὕτη εἶνε φιλάτῃ! Μετ' αὐτῆς ὁ θάνατος οὐδὲν πλέον ἔχει τὸ τρομακτικόν, διότι ὁ θάνατος ἄνευ τῆς λήθης εἶνε πλέον γλυκὺς μόνον ὕπνος, καὶ ἀνάπαυσις μετὰ μακροῦς κόπους...

Τὸ ἄνθος τοῦτο ἠθέλησα νὰ τὸ ἴδω φυόμενον καὶ νὰ τὸ δρέψω. Ἀνεχώρησα λοιπὸν! . . . Μετὰ δεκαήμερον μακρὰν καὶ ἐπίμοχθον πορείαν ἔφθασα μέχρι τοῦ τάφου τῆς μητρός μου. Ἡ γῆ ἐφαίνετο ἀκόμη προσφάτως ἀνασκαφεῖσα· οὐδὲν ἄνθος εἶχε φυτρώσει. Παρῆλλον ἐξ ἑβδομάδες, εἶτα κατὰ τὴν ἀνατολὴν ὥραίας τινὸς ἡμέρας εἶδον ἀνοίγμενον μικρὸν κυανόχρουν ἄνθος. Ἦτο ἐκ τῶν ἄνθων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ὀνομάζουσι *μυσοσιτίδας*, καὶ τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ὀνομάζομεν *Μῆ με Λησμογεῖς*. Ὅταν τὸ ἔδρεψα, ἔχουσα δάκρυα χαρᾶς, διότι ἐνόμιζον ὅτι τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἄνθος ἦτο ἡ ψυχὴ τῆς μητρός μου, ὅτι εἶχεν αἰσθανθῆ τὴν παρουσίαν μου, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἄνθους τούτου ἐπανήρχετο πρὸς με.

Οὐδὲν μὲ ἐκράτει πλέον εἰς τὴν πατρίδα μου, διότι ὁ πατήρ μου δὲν ἐβράδυνε ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα μου εἰς τὸν τάφον· ἔπειτα εἶχον δρέψῃ τὸ τοσοῦτον πολὺτιμον ἄνθος μου, τί ἤθελον πλέον; Ἐνεθυμήθην τὰς μητρικὰς συμβουλὰς:

— «Ἐκτέλεσον τὸ καθήκόν σου!»

Ἐζήτησα τοὺς χωροφύλακας καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς:

« — Ἐδραπέτευσά, συλλάβετέ με!

Ἦδη θ' ἀποθάνω, καὶ ἄν, καθὼς μ' ἐβεβαίωσες, σ' ἔχω φίλον, θ' ἀποθάνω χωρὶς λύπην διότι θὰ μοὶ κάμῃς τὴν χάριν τὴν ὁποίαν παρὰ σοῦ περιμένω. Τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς μου, ἔδρεψα ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μητρός μου, εὐρίσκειται ἐδῶ, ἐντὸς τοῦ φυλακτοῦ τούτου, τὸ ὁποῖον κρέμαται ἐπὶ τῆς καρδίας μου· ὑποσχέθητι μοι λοιπὸν ὅτι θὰ φροντίσῃς νὰ μὴ μοὶ τὸ ἀφαιρέσουν. Αὐτὸ εἶνε ὁ δεσμός ὁ συνδέων με μετὰ τῆς μητρός μου, ἂν δ' ἐνόουν ὅτι ὁ δεσμός οὗτος θὰ διερρήγγυτο, ὦ! τότε θ' ἀπέθνησκον χωρὶς γενναϊότητα. Λέγε, μοὶ ὑπόσχεσαι νὰ κάμῃς ὅ,τι σοὶ ζητῶ;

— Σοὶ τὸ ὑπόσχομαι.

— ὦ! δὸς τὴν χεῖρά σου νὰ τὴν θλίψω ἐπὶ τῆς καρδίας μου! Εἶσαι πολὺ καλὸς δι' ἐμέ καὶ σὲ ἀγαπῶ, ἂν δ' ὁ Θεὸς διὰ τῆς παντοδυναμίας

αὐτοῦ μοὶ ἔδιδε δευτέραν ζωὴν, ἐπεθύμουν νὰ σοὶ τὴν ἀφιερῶσω.

Οἱ φίλοι ἀπεχωρίσθησαν.

Τὴν ἐπιούσαν, ἅμα ἐφθασαν εἰς τὸ μέρος τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως ἢ δὲ ὀλεθρία ἀπόφασις εἶχεν ἤδη ἀναγνωσθῆ, ἠκούσθησαν μετὰξὺ τῶν γραμμῶν τῶν στρατιωτῶν ὑπόκωφος ψιθυρισμὸς καὶ εἶτα παρατεταμέναι κραυγαί:

« — Ὁ αὐτοκράτωρ! . . . εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ! . . . Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ! . . .

Ὁ αὐτοκράτωρ ἀφίππευσεν, εἶτα δέ, μὲ τὸ βραχὺ καὶ ταχὺ αὐτοῦ βῆμα, ἐβάδισε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν κατάδικον. Ὁ Πέτρος τὸν παρετήρησεν ἐνόμιζέ τις ὅτι ἤθελε νὰ ὀμιλήσῃ ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ θάμβους.

« — Πέτρε, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ἐνθυμήσου ὅ,τι μοὶ εἶπες αὐτὴν τὴν νύκτα. Ὁ Θεὸς σοὶ δίδει δευτέραν ζωὴν, ἀφιέρωσον δ' αὐτὴν οὐχὶ εἰς ἐμέ ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν! Καὶ αὕτη εἶνε καλὴ καὶ ἀξία μῆτηρ! . . . Ἀγάπα τὴν καθὼς ἠγάπας τὴν ἀλλῆν. »

Καὶ ἀπεμακρυνθῆ ἐν τῷ μέσῳ παρατεταμέναν ζητωκραυγῶν.

Μετὰ τινὰ ἔτη ὁ Πέτρος, ὅστις ἦτο τότε λοχαγὸς ἐν τῇ γηραιᾷ φρουρᾷ, ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐν Βατερλώ, καίπερ δε θανασίμως τραπείας, εὐρεν ἔτι ἀκούσαν δύναμιν ἵνα κραυγᾶσῃ μετὰ φωνῆς βροντώδους·

« — Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ! Ζήτω ἡ Γαλλία! Ζήτω ἡ μῆτηρ μου. »

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ).

E. MOREN.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΥΠΕΙΝΗΣ

ΤΑ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

ΣΤ'. — ΟΛΘΕΡΙΑ ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΧΡΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ.

Τὰ θύματα τοῦ οἰνοπνεύματος ἐν τῇ κοινωνίᾳ. — Τὰ τέκνα πληρόνουσιν ἀμαρτίας γονέων. — Ἡ μεγάλη θνησιμότης τῶν τέκνων τῶν οἰνοποτῶν καὶ ἡ ἀνάπτυξις διαφόρων ὑστερικῶν καὶ νευρικῶν παθήσεων ἐπὶ τῶν πλείστων ἐπισκώτων ἐξ αὐτῶν. — Ἡ βαθμιαία ἐκφύλισις καὶ καταστροφὴ ἐκ τοῦ οἰνοπνεύματος ὀλοκλήρων οἰκογενειῶν, ὀλοκλήρων φυλῶν, ὀλοκλήρων ἐθνῶν!

Ἡ φθορὰ καὶ καταστροφὴ, ἣν σήμερον εἰς τὴν κοινωνίαν ποιούσι τὰ οἰνοπνευματώδη ποτά, εἶνε εὐρυτάτη, καὶ ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὸ μέγεθος καὶ τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς.

Ἡ ὀλεθρία ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ ἐπιρροὴ τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν, ἧς τινος μόνον σκιαγραφίαν ἀσθενῆ ἐδώσαμεν ἀνωτέρω, ἀπεδείχθη οὐ μόνον δι' ἐπισταμένων ἐρευνῶν ἐν τοῖς ἐπιστημονικοῖς ἐργαστηρίοις, ἀλλὰ καὶ δι' ἐπιμελῶν καὶ ἀκριβῶν παρατηρήσεων καὶ στατι-